

Milost Pána Ježíše Krista, láska Boží, dar a přítomnost Ducha svatého se všemi námi! Amen.
 „Člověk, jehož dny jsou jako tráva, rozkvétá jak polní kvítí; sotva ho ovane vítr, už tu není, už se neobjeví na svém místě. Avšak Hospodinovo milosrdenství je od věků na věky s těmi, kteří se ho bojí, jeho spravedlnost i se syny synů, s těmi, kteří dodržují jeho smlouvu, kteří pamatují na jeho ustanovení a plní je.“ Ž 103,15-18

Píseň 103 *Ó dobrořeč má duše*

Modlitba: Pane, jak krásné bývá Tvoje Slovo!

Jak dobré je pro nás, když slyšíme příběhy o Tvé lásce, o Tvé moci, příběhy, které promlouvají do našich životů a prolínají se s naší zkušeností, povzbuzují nás i kárají.

Pane, jak obtížné bývá Tvé Slovo zaslechnout!

Jak obtížně se soustředíme, zbavujeme předsudků, mylných zkušeností, jak často míváme jakoby clonu před ušima a očima, takže k nám neproniká Tvé volání, a my odcházíme stejně prázdní jako jsme přišli.

Pane, Ty ses nám v Ježíši Kristu přiblížil tak těsně, jak jen bylo možné, pomoz nám, ať se ti opět nevzdálíme! Dej nám dnes zaslechnout své poselství, pomoz svým Duchem, ať naše bohoslužba není marná. Amen

Čtení: L 10,21-28

Píseň 607 *Bůh je náš Pán a Král*

Text: Kaz 12,8-14

Kázání:

„Boha se boj a jeho přikázání zachovávej; na tom u člověka všechno závisí.“ Jsme v samém závěru knihy Kazatel. Tohle je tedy její vyústění, její vrchol? K tomu nás chtěl Kazatel dovést, tohle si máme odnést, vtisknout do srdce? Dobré heslo, snadno se zapamatuje, zvláště děti by se ho měly naučit: „Boha se boj a jeho přikázání zachovávej!“ Výborně.

Ale, přátelé, není tohle heslo trochu hubeným výsledkem všeho našeho pachtění s knihou Kazatel? Naslouchali jsme po řadu měsíců jeho pochybnostem a otázkám, provázeli jsme ho jeho hledáním, životními zkušenostmi. A nakonec on zopakuje, co dávno známe z mnoha jiných míst v bibli: „Boha se boj a jeho přikázání zachovávej!“ Není to trochu málo? Ledaže – co kdybychom zkusili tomu starému známému heslu porozumět právě ve světle té křivolaké upachtěné cesty, kterou jsme si s Kazatelem prošli? Zamysleli se nad tím, *jaká* bázeň Boží a *jaké* zachovávání přikázání... (?)

Boha se boj! Bázeň před Bohem, bázeň Boží charakterizuje vztah mezi člověkem a Bohem v celé bibli, zvláště ve Starém zákoně. Jsi člověk a nejsi bůh, jsi bytí křehké a pomíjivé. A tu stojíš tváří v tvář věčnému a svatému. Pyšný člověče, nepovyšuj se, poklekni, skloň se, padni tváří k zemi. Dokážu to? Možná se v duchu pošklebujeme muslimům, kteří se takto klanějí, ale máme my vůbec před něčím takovou absolutní úctu? Jsme si vědomi toho, že také na něčem (někom) vším závisíme? Skutečný respekt před věčnou, svatou autoritou – není v tom cosi silného?

Příliš často však ti bohabojní, když povstanou ze svého pokleku a rozhlédnou se po světě, najednou jako by tu boží autoritu do sebe nasáli, jako by chtěli zastupovat svatého boha na zemi, kážou, poučují a chtějí napravovat či řídit svět. Jako by chtěli, aby se Boha báli (taky) ti druzí. Zvláštní věc. Anebo vlastně známá – ten, kdo se hrbí před šéfem, často o to víc ponižuje svoje podřízené. Kdo se tedy cítí jako nic před bohem, má tendenci se povyšovat nad ty, kdo jakoby stojí níže, protože o bohu nic nevědí?

Náš církevní časopis Český bratr nedávno uveřejnil anketu, kde jeden z necírkevních respondentů na otázku: „Podle čeho poznáte, že je někdo křesťan?“ odpovídá: „Často podle jisté pohrdavé vševědčnosti.“ Jestli to není trefa zrovna do nás evangelíků, kteří té bibli (a Pánu Bohu?) tak dobře rozumíme a rádi všechno vysvětlujeme?

Kazatel o bázni Boží mluvívá často. S pochopením, doporučením. Zároveň však taky o tom, jak málo víme. Nepostihneš Boží dílo. Chtít ho obsáhnout je marné. Je to jako se honit za větrem. Tohle vědomí chrání před zbožnou vševědoudností. Boha se boj se nevztahuje především na ty druhé, ale na mne samého. A má-li to být jakýsi základní výchovný princip, pak ne jako poučka, která se dětem vštěpuje, nýbrž jako živý příklad nás dospělých.

Kazatel o bázni Boží mluvívá často. S pochopením, doporučením. Zároveň však mluvívá také o radosti z Božích darů, které dostáváme a kterých můžeme bez špatného svědomí užívat. To je podstatná souvislost: Bázeň před Bohem není bázlivá, nýbrž radostně uctívá! Ta úcta vyplývá především z dobroty, krásy, nádhery Dárce a jeho darů. Vedle toho spojení „Boha se boj, a (proto) jeho přikázání zachovávej“ najdeme v bibli také spojení „milovati budeš Hospodina, Boha svého, a (proto) budeš zachovávat jeho přikázání“. Bát se Boha a milovat Boha – obojí ústí ke stejnému závěru: zachovávat jeho přikázání, naslouchat jeho slovu a držet se ho. Bázeň před Bohem a láska k Bohu mají k sobě blízko, jsou dvěma stranami téže mince, jedno se vykládá druhým. Nejde nakonec o dvě věci, nýbrž jeden dynamický vztah s Bohem. A oč přesně jde, lze nejspíš namísto dlouhého vysvětlování vidět na Ježíšově důvěře v nebeského Otce, která ho nese celým jeho příběhem, a zvláště v ukřižování a vzkříšení.

„Boha se boj a jeho přikázání zachovávej; na tom u člověka všechno závisí.“ Zatímco o bázni Boží Kazatel mluvívá často (a přejně), nikdy takhle neřekne, že máme zachovávat přikázání. Možná to vidí podobně jako Ježíš. Ten se přece nejostřeji stětvává s farizeji a zákoníky, kteří přikázání pilně dodržují. Jenže z toho často nevzejde nic dobrého – svým důrazem na přikázání nakládají na druhé neunesitelná břemena, soudí je, vylučují ze společenství, neznají slitování. Kazatel pochybuje, zda člověk dokáže rozlišit dobré a zlé, zda může druhé z tohoto hlediska známkovat. Kazatel si toho vodítka, které máme v přikázáních, váží, ale varuje: „Nebud' příliš spravedlivý.“ Souhlasně s Ježíšem by asi řekl: „Po ovoci poznáte je“, podívejte se, co z těch sebelépe míněných snah o spravedlnost před Bohem, o důsledné zachovávaní přikázání, nakonec vzejde.

A s Ježíšem by se nejspíš shodl v tom, že když už chceš slyšet nějaká přikázání, která bys měl dodržovat, tak ať jsou to především: „Raduj se ze života“ a „Pouštěj chléb svůj po vodě“. To podstatné je radostná důvěra vůči Bohu a velkorysost vůči člověku. To je Kazatelovo evangelium.

„Boha se boj a jeho přikázání zachovávej; na tom u člověka všechno závisí.“ Co všechno na tom závisí? Životní zdar a úspěch? V jakém smyslu? Snad na tom závisí, zda odoláme marnosti, zda dokážeme přijmout svou pomíjivost beze strachu, zda nalezneme úzkou cestu mezi skepsí či cynismem na jedné straně a slepotou či naivním optimismem na straně druhé. Bože, Otče, Synu a Duchu svatý, pomoz nám jít cestou víry, naděje a lásky. Amen.

Píseň 689 *Proč se svět marností*

Ohlášky
Sbírka

Píseň 384 *Pomoz mi, můj Pane*

Přímlovná modlitba + Otče náš

Poslání: Ježíš říká: „Já jsem chléb života; kdo přichází ke mně, nikdy nebude hladovět, a kdo věří ve mne, nebude nikdy žíznit.“

J 6,35

Požehnání

Píseň 699 *Pane, dej ať nás nic už nerozdvojí*